

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора КНУТД,
проректор В.В.Каплун

2018 р.

ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

РЕКОМЕНДОВАНО

Вченою радою факультету
індустрії моди

протокол № 9

від " 29 " січня 2018 р.

Декан факультету ІМ

 Л. І. Зубкова

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри професійної
освіти в сфері технологій та дизайну
протокол № 7

від " 16 " січня 2018 р.

Завідувач кафедри ПОСТД

 Т. М. Деркач

Київ 2018

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Дзира І. Я. докт. іст. н., проф.
Богославец Л.П., канд. пед. наук, доц.

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну. Протокол від “___” _____2018 року № .

Завідувач кафедри професійної
освіти в сфері технологій та дизайну

Т. М. Деркач

Схвалено Вченою радою факультету індустрії моди.
Протокол від “___” _____ 2018 року № .

Декан факультету індустрії моди

Л.І.Зубкова

УКРАЇНСЬКА МОВА

Принципи української орфографії.

М'які приголосні звуки, позначення м'якості на письмі.

Буквосполучення *йо, во*.

Апостроф.

Вимова і позначення на письмі ненаголошених *[e], [i], [o]*. Чергування *[o], [e]* з *[i], [e], [o]* після *ж, ч, ш, [дж]*... у коренях слів.

Букви *й, і* після *ж, ч, ш, щ* та *з, к, х* у коренях українських слів.

Подвоєння букв на позначення подовження приголосних і збігу приголосних звуків. Спрощення у групах приголосних звуків.

Вимова і правопис префіксів. Префікси *пре-, при-, прі-, пере-, пред-, перед-*.

Вимова і правопис префіксів, що закінчуються на приголосний. Правопис суфіксів.

Поняття про милозвучність мовлення. Засоби милозвучності українського мовлення.

Чергування *[y] - [є], [i] - [ї]*.

Зміни приголосних звуків при словотворенні, позначення їх на письмі. Велика буква.

Написання слів разом, окремо і через дефіс.

Правопис *не, ні*.

Вимова і правопис слів іншомовного походження.

Правопис прізвищ і географічних назв іншомовного походження.

Правопис складних географічних назв.

Правила переносу слів.

Іменник.

Іменники – назви істот і неістот. Іменники загальні і власні.

Іменники із значенням конкретності або абстрактності.

Іменники із значенням збірності. Іменники із значенням речовинності.

Рід іменника. Число іменника. Відмінки іменників. Відмінювання іменників.

Відмінювання і особливості правопису відмінкових закінчень іменників.

Прикметник. Розряди і форми прикметників. Повні і короткі прикметники. Відмінювання і особливості правопису відмінкових закінчень прикметників.

Числівник. Відмінювання і правопис числівників.

Займенник. Розряди займенників.

Дієслово. Дієслівні форми. Види дієслова і творення видових форм. Дієвідмінювання і правопис дієслів.

Прислівник. Творення та правопис прислівників.

Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук.

Порядок слів у реченні.

Принципи української пунктуації. Типи розділових знаків.

Розділові знаки в кінці речення. Крапка.

Знак питання і знак оклику.

Три крапки.

Тире між підметом і присудком. Тире між різними членами речення та на місці пропущеного члена речення.

Розділові знаки при однорідних членах речення. Кома між однорідними означеннями і прикладками. Розділові знаки при узагальнюючих словах.

Розділові знаки при відокремлених членах речення.

Розділові знаки при відокремлених означеннях.

Розділові знаки при відокремлених прикладках.

Розділові знаки при відокремлених обставинах.

Розділові знаки при відокремлених додатках.

Розділові знаки при уточнюючих, пояснюючих і приєднувальних членах речення. Розділові знаки при вставних словах, словосполученнях, вставних і вставлених реченнях.

Розділові знаки при звертаннях.

Розділові знаки при вигуках, стверджувальних і заперечних словах. Розділові знаки у складносурядних реченнях.

Розділові знаки у складнопідрядних реченнях.

Розділові знаки у безсполучникових реченнях.

Розділові знаки у реченнях з **як, мов, наче** та ін.

Розділові знаки при прямій мові та при цитатах.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка».

Григорій Квітка-Основ'яненко, «Маруся».

Тарас Шевченко. «Катерина», «Гайдамаки», «Сон» («У всякого своя доля...»), «Кавказ», «До Основ'яненка», «І мертвим, і живим...», «Заповіт», «Мені однаково...», «Ісаїя. Глава 35».

Пантелеймон Куліш. «Чорна рада».

Марко Вовчок. «Інститутка».

Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».

Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

Українська драматургія другої половини ХІХ ст.

Іван Карпенко-Карий. «Хазяїн».

Іван Франко. «Гімн», «Чого являєшся мені...», «Мойсей».

Ольга Кобилянська. «Людина».

Леся Українка. «І все-таки до тебе думка лине...», «Contra spem spero!», «Лісова пісня».

Михайло Коцюбинський. «Intermezzo», «Тіні забутих предків».

Василь Стефаник. «Камінний хрест».

Павло Тичина. «Арфами, арфами...», «Ви знаєте, як липа шелестить...».

Володимир Сосюра. «Любіть Україну!», «Так ніхто не кохав...».

Юрій Яновський. «Вершники» (новела «Подвійне коло»).

Микола Хвильовий. «Я (Романтика)».

Микола Куліш. «Мина Мазайло».

Остап Вишня. «Мисливські усмішки».

Олександр Довженко. «Зачарована Десна», «Україна в огні».
Андрій Малишко. «Пісня про рушник».
Василь Симоненко. «Лебеді материнства», «Ти знаєш, що ти – людина?..».
Ліна Костенко. «Маруся Чурай».
Іван Драч. «Балада про соняшник».
Дмитро Павличко. «Два кольори».
Василь Стус. «На колимськiм морозі калина...», «Сто років, як сконала Січ...».
Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном».
Іван Багряний. «Тигролови».
Василь Барка. «Жовтий князь».
Улас Самчук. «Марія».
Євген Маланюк. «Сучасники», «Шевченко».

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

для осіб, які вступають на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня
"бакалавр"

Екзаменаційні завдання з української мови і літератури для осіб, які вступають на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" включають в себе переказ із творчим завданням та 20 тестових завдань з української мови і літератури.

Переказ з творчим завданням оцінюється 20 балами. Максимальна оцінка виставляється при повному вичерпному розкритті теми (глибокому знанні літературного матеріалу та вмінні його аналізувати) та за відсутності орфографічних, пунктуаційних, фактичних і стилістичних помилок. При допущенні помилок від 20 балів віднімається:

- за одну орфографічну помилку - 1,5 бала;
- за одну пунктуаційну чи негрубу орфографічну помилку - 1 бал;
- за одну стилістичну, лексичну, змістову, фактичну, мовленнєву, граматичну чи негрубу пунктуаційну помилку - 0,5 бала.

Помилки діляться на негрубі, тобто такі, які не мають істотного значення для характеристики грамотності, повторювані та однотипні.

До негрубих належать такі помилки:

- 1) у винятках з усіх правил;
- 2) у написанні великої літери в складних власних назвах;
- 3) у разі написання разом і окремо прислівників, утворених від іменників з прийменниками (*напам 'ять, на пам 'ять*);
- 4) у разі, якщо замість одного знака поставлено інший;
- 5) у випадках, що вимагають розрізнення *НЕ* і *НІ* (у сполученнях *не хто інший як...; не що інше як...; ніхто інший не ...; ніщо інше не ...*);

б) у пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;

7) у заміні українських літер російськими.

Повторюваними вважаються орфографічні помилки в одному й тому ж слові, яке вживається кілька разів, або в корені однокореневих слів. При підрахуванні ці помилки (хоч би скільки їх не було) вважають за одну.

Однотипними вважаються помилки на одне правило, якщо умови вибору правильного написання полягають у граматичних (*борються, ходить*) і фонетичних (*пісня, сміється*) особливостях слова.

Перші три однотипні помилки вважаються однією, кожна наступна враховується як самостійна.

При неповноті розкриття теми від усієї суми балів віднімається 0,5 бала за втрату кожної суттєвої інформативної одиниці (літературного факту, важливої думки, тези, оцінки).

За відсутність творчого завдання віднімається 5 балів.

За наявності в тексті переказу більше п'яти поправок (виправлення неправильного написання на правильне) оцінка знижується на 1 бал, але таке зниження не повинно призводити до незадовільного оцінювання роботи абітурієнта. Найвища оцінка не ставиться за наявності трьох і більше виправлень.

У разі, коли загальна сума балів, набраних абітурієнтом, виражається дробовим числом, воно округлюється в бік збільшення (на користь абітурієнта).

Максимальна оцінка за 20 тестових завдань з української мови і літератури - 80 балів (кожне завдання — 4 бали).

За наявності неправильної відповіді від 80 балів віднімається 4 бали.

За наявності поправки (виправлення неправильної відповіді на правильну) від 80 балів віднімається 4 бали.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора КНУТД,
проректор В.В.Каплун

“ _____ ” _____ 2018 р.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

з української мови і літератури
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Варіант

1.Прослухайте текст. Напишіть докладний переказ тексту.

РІДНА МОВА Й РІДНА ПІСНЯ

Найперша і найголовніша ознака індивідуальності народу – це його мова. Насамперед у мові відбито характер народу, його історія, і не за двоє-трьох століть, а за цілі тисячоліття і за ті часи, коли народ ще був племенем і розмовляв тією, але малорозвиненою тоді, мовою. Передаючись від покоління до покоління, переходячи через різні суспільні формації, та давня мова увійшла в основу мови сучасної.

Мова – це глибина тисячоліть. Це найдорожчий скарб, переданий нам сотнями і сотнями попередніх поколінь, злеляний у пісні, в казці, у приказці.

Історія – це не тільки минуле. Історія живе в нашій мові, саме слово нам доносить з глибини віків пристрасті, радощі, сподіванки й горе наших предків. Мова – це душа народу. Від народження рідну мову дитина чує від матері, за нею перші ніжні слова ласки промовляє, ті слова, які проказувала прамати над колискою, може, і в глибоку-глибоку минувшину. Ті слова наповнені почуттям, мов квітка нектаром. Дитина росте, чує першу казку, першу пісню, саме лепече ту казку й пісню і розводить свій квітник слів, що чим далі – тим більш розростається і все пишніше буває. Емоційну насиченість і значення слів дитина вбирає так природно, як дихає повітрям рідного краю. В її свідомість разом з

материнським словом входять звичаї її оточення, через оповідання близьких довідується вона про життя і справи своїх дідів і прадідів, про подвиги народних героїв минулого. Картини рідної природи з усіма її особливостями, враженнями від них, виражені словами, входять у свідомість, у душу людини з тим емоційним забарвленням, яке дав їм народ у своїх піснях, казках і прислів'ях.

Варто лише пригадати деякі строфи народних пісень, що з покоління в покоління переносять і пейзаж рідного краю, і його побут, і історію. З дитячих років чуючи ті пісні, людина дедалі більше й більше переймається ментальністю свого народу. Ось вона, картина з далекого нашого минулого:

Ой на горі та й женці жнуть,
а попід горою, яром-долиною козаки йдуть...

Український народ-хлібороб з давніх-давен жив мирною працею, обробляючи землю, вирощуючи жито-пшеницю. Але, відбиваючись від кочевників і всіляких заброд з півдня й заходу, він змушений був виділити найбойовитішу, найволелюбнішу, найхоробрішу частину свого населення для оборони. Ця частина й сформувалася у звитяжну вольницю – козацтво.

Усьому світові відомі своєю красою ніжні й душевні, сповнені глибокого жалю, сердечності й людяності, пісні нашого народу про кохання. Це дорогоцінні музичні коштовності, перлини словесної творчості. Пісні історичні, побутові та обрядові, чумацькі й наймитські... Вся історія народу, його мораль і побут відбилися в їх поетичному слові.

Разом з піснями нового часу, які складатиме кожне нове покоління, полине в далеке майбутнє і невмируща народна старовинна пісня (За М. Шумилом, 424 слів).

2. Доповніть текст власними роздумами про долю рідної мови і рідної пісні.

ТЕСТ

*Завдання мають по кілька варіантів відповідей. У кожному завданні – лише **ОДНА ПРАВИЛЬНА ВІДПОВІДЬ**. Виберіть правильну відповідь та позначте її.*

1. Позначте рядок, у якому всі слова записано за алфавітом:

- А** глибокий, глиняний, глечик, гніздечко;
- Б** земля, зелень, зеніт, зигзаг;
- В** меч, мишка, міжряддя, млин.

*2. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з префіксом **ПРИ-**:*

- А** пр...білий, пр...синій, пр...бігти, пр...гіркий;
- Б** пр...сісти, пр...копати, пр...добрий, пр...шити;
- В** пр...казати, пр...сипати, пр...кувати, пр...чепуритися.

*3. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з префіксом **З-**:*

- А** (з,с)хотіти, (з,с)фотографувати, (з,с)кочити, (з,с)робити;
- Б** (з,с)шити, (з,с)чистити, (з,с)садити, (з,с)сунути;
- В** (з,с)веселити, (з,с)купити, (з,с)бити, (з,с)палити.

4. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з апострофом:

- А** любов...ю, п...ятирічка, св...ященик, різьб...яр;
- Б** м...яч, в...яз, в...юн, пам...ять;
- В** риб...ячий, кам...яний, мавп...ячий, узгір...я.

5. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з м'яким знаком:

- А** націонал...ний, л...одовик, хрис...тиян...с...кий, іран...с...кий;
- Б** ц...вітін...ня, кавун...чик, турбуєш...ся, смієш...ся;
- В** біл...ці, кур...йоз, уман...с...кий, порадят...ся .

6. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з подвоєними літерами:

- А** об...ігти, під...аний, узліс...я, жмен...я;
- Б** від...зеркален...ий, без...аперечний, розріс...я, папорот...ю;
- В** тверджен...я, лист...я, молодіст...ю, жовч...ю.

7. Позначте рядок, у якому в усіх словах відбувається спрощення в групах приголосних, що позначається на письмі:

- А** тос...но, тиж...невий, виїз...ний, контраст...ний;
- Б** корис...ний, балас...ний, випус...ний, шіс...надцять;

В якіс...ний, щас...ливий, пристрас...ний, чес...ний.

8. Який з названих творів був першим історичним романом в українській літературі?

А “Гайдамаки” Т. Шевченка;

Б “Назар Стодоля” Т. Шевченка;

В “Енеїда” І. Котляревського;

Г “Чорна рада” П. Куліша.

9. Художній метод, здебільшого, використаний у повісті Г.Квітки-Основ'яненка “Маруся” називається:

А романтизм;

В реалізм;

Б сентименталізм;

Г бурлеск.

10. У якому з творів української літератури персонажами виступають Устина і Прокіп, Назар і Катерина?

А “Катерина” Т.Шевченка;

В “Хазяїн” І.Карпенка-Карого;

Б “Інститутка” М.Вовчка;

Г “Земля” О.Кобилянської.

11. Поема “Катерина” має присвяту: “Василию Андреевичу Жуковскому на память 22 апреля 1838 года”. З цією датою Т.Шевченко пов’язує:

А написання свого першого поетичного твору;

Б вихід “Кобзаря”;

В викуп з кріпацтва;

Г вступ до Академії художеств.

12. Возний (І.Котляревський, “Наталка Полтавка”) – це:

А назва посади;

В прізвище пана;

Б прізвисько пана;

Г дворянський ранг.

13. З ким героїня поеми “Маруся Чурай” Ліни Костенко долала нелегкий шлях до Києва?

А з матір’ю;

В з мандрівним дяком;

Б з Іваном Іскрою;

Г з Галеєю Вишняківною.

14. Кульмінаційна сцена в новелі М. Хвильового “Я (Романтика)” – це:

А розгляд справи версальських черниць;

Б розмова з Андрюшею;

В розстріл матері;

Г допит двох теософів, чоловіка й жінки (матері трьох дітей).

15. *Який автобіографічний прозовий твір В.Сосюри має назву села, де пройшло дитинство поета?*

А "Сосниця"; **В** "Теліжинці";

Б "Лисичанськ"; **Г** "Третя Рота".

16. *Чому Остап Вишня не писав гуморесок протягом десяти років?*

А через хворобу;

Б у зв'язку з відрядженням за кордон;

В через заборону друкуватися;

Г перебував в ув'язненні.

17. *"Тому роду не буде переводу, в котрому браття милують згоду". Кому належать ці слова в романі Ю. Яновського "Вершники"?*

А Андрію Половцю; **В** Івану Половцю;

Б Оверку Половцю; **Г** Мусію Половцю.

18. *Яка жанрова форма твору О. Довженка "Україна в огні"?*

А лірична повість; **В** публіцистичний твір;

Б кіноповість; **Г** ысторична повість.

19. *Біля якої кіностудії О. Довженко посадив яблуневий сад? Яка студія носить його ім'я?*

А одеська; **В** "Мосфільм";

Б київська; **Г** ялтинська.

20. *Хто в "Зачарованій Десні" О. Довженка нічого так у світі не любив, "як саджати що-небудь у землю, щоб проізрастало. Коли вилізає саме з землі всяка рослиночка, ото мені радість"?*

А прабаба; **В** тітка Мотря;

Б мати Сашка; **Г** дід Семен.

Рекомендована література

Основна

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія / О.К.Безпояско, К.Г.Городенська, В.М.Русанівський. – К.: Либідь, 1993. – 336 с.
2. Грибіниченко Т. О., Погиба Л. Г., Шкуратяна Н. Г. Збірник диктантів з української мови / Т.О.Грибіниченко, Л.Г.Погиба, Н.Г.Шкуратяна. – К.: Либідь, 1998. – 272 с.
3. Зубков М. Г. Сучасний український правопис. Комплексний довідник / М.Г.Зубков. – 7-ме вид., випр. та доп. – Х.: Торсінг, 2003. – 208 с.
4. Карпалюк В. С. Сучасна українська мова: синтаксис: навч. посіб. / В.С.Карпалюк, О.В.Мартіна, Н.В.Третяк. – Кам'янець-Подільський: Зволейко Д.Г., 2011. – 284 с.
5. Козачук Г. О. Українська мова: Практикум / Г.О.Козачук. – К.: Вища школа., 1991. – 397 с.
6. Козачук Г. О., Шкуратяна Н. Г. Практичний курс з української мови / Г.О.Козачук, Н.Г.Шкуратяна. – К.: Вища шк., 1993. – 367 с.
7. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів: Навч. посіб. / Г.О.Козачук. – 4-те вид., допов. – К.: Вища шк., 2003. – 287.
8. Кулькова Г. П. Граматика української мови в таблицях / Г.П.Кулькова. – 2-ге вид., перероб. – К.: А.С.К., 1998. – 112 с.
9. Новий російсько-український словник-довідник / Укл.: С.Я.Єрмоленко, В.І.Єрмоленко, К.В.Ленець, Л.О.Пустовіт. – К.: Довіра, 1996. – 398 с.
10. Орфографічний словник української мови / Укл.: С.І.Головащук М.М.Пещак, В.М.Русанівський, О.О.Тараненко. – К.: Довіра, 1999. – 989 с.
11. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М.Русанівського. – К.: Либідь, 1990. – 304 с.

12. Литвин І. В., Литвин С. І. Сучасна українська мова в схемах і таблицях: Навч. посібник для серед. загальноосвіт. шк. / І.В.Литвин, С.І.Литвин. – К.: А. С. К., 2000. – 96 с.
13. Лобода В. В. Скуратівський Л. В. Українська мова в таблицях: Довідник / В.В.Лобода, Л.В.Скуратівський. – К.: Вища шк. 1993. – 239 с.
14. Мацько Л. І., Мацько О. М., Сидоренко О. М. Українська мова: Навч. посібник / Л.І.Мацько, О.М.Мацько, О.М.Сидоренко. – К.: Либідь, 1998. – 416 с.
15. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Шелехова Г. Т., Шинкарук Н. І. Українська мова. Диктанти для випускників. Навчальний посібник / Л.І.Мацько та ін. – К.: МП “Райдуга”, 1993. – 165 с.
16. Мацько Л. І., Сидоренко О. М. Українська мова: збірник диктантів. Для учнів середніх шкіл усіх типів / Л.І.Мацько, О.М.Сидоренко. – 2-ге вид., стер. – К.: Либідь, 1996. – 240 с.
17. Мельничайко В. Я. Українська мова. Довідник для абітурієнтів: Навчальний посібник / В.Я.Мельничайко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 368 с.
18. Мілянєвський Е., Паламарчук Л. Українська мова. Орфографія та розвиток зв'язного мовлення. 10 клас. Посібник для учнів / Е.Мілянєвський, Л.Паламарчук. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2000. – 96 с.
19. Мілянєвський Е., Паламарчук Л. Українська мова. Синтаксис, пунктуація та розвиток мовлення. 11 клас. Посібник для учнів / Е.Мілянєвський, Л.Паламарчук. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2000. – 96 с.
20. Стоян Л. М. Українська мова: Посіб. з орфографії та пунктуації / Л.М.Стоян. – 2-ге вид., допов. – К.: Наук. думка, 2000. – 104 с.
21. Терлак З. М., Кочан І. М., Пілецький В. І., Смолякова О. В. Українська мова у вправах і завданнях / З.М.Терлак та ін. – К.: НМК ВО при Мінвузі УРСР, 1990. – 212 с.

22. Українська мова. Довідник школяра / Уклад. О.А.Росінська. – Донецьк: ВКФ “БАО”, 1998. – 400 с.
23. Українська мова: Практикум: Навч. посібник / О.М.Пазяк, О.А.Сербенська, М.І.Фурдуй, Л.Ю.Шевченко. – К.: Либідь, 2000. – 384 с.
24. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. – Стереотип. вид. – К.: Наук. думка, 1999. – 240 с.
25. Шевелєва Л. А., Дудка О. О. Український правопис. Практикум: Навч. посібник / За ред. А.О.Свашенко. – Х.: Світ дитинства, 1998. – 224 с.
26. Шевчук С. В., Кабиш О. О. Практикум з українського ділового мовлення: Навч. посібник / С.В.Шевчук, О.О.Кабиш. – К.: Літера ЛТД, 2002. – 144 с.
27. Шевчук С. В., Кабиш О.О., Клименко І. В. Сучасна українська літературна мова: Навчальний посібник / С.В.Шевчук, О.О.Кабиш, І.В.Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 544 с.
28. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови / І.П.Ющук. – 4-те вид. – К.: Освіта, 2000. – 254 с.

Додаткова

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / За заг. ред О.А.Сербенської. – Львів: Світ, 1994. – 152 с.
2. Новий російсько-український словник-довідник / Укл.: С. Я.Єрмоленко, В.І.Єрмоленко, К.В.Ленець, Л.О.Пустовіт. – К.: Довіра, 1996. – 797 с.
3. Російсько-український і українсько-російський словник: Відмінна лексика / Укл.: Л.І.Мацько, О.М.Сидоренко, С.В.Шевчук. – К.: Вища шк., 1995. – 265 с.
4. Російсько-український словник-довідник “Порадник ділової людини” / Укл. О.М.Коренга та ін. – К.: Основи, 1995. – 329 с .
5. Російсько-український словник: Сфера ділового спілкування / Укл.: В.М.Брицин, О.О.Тараненко. – К.: Рідна мова, 1996. – 287 с .
6. Словник іншомовних слів / Уклад.: С.М.Морозов, Л.М.Шкарапута. – К.: Наук. думка, 2000. – 680 с.
7. Українська мова: Енциклопедія. – К.: Українська енциклопедія, 2000. – 752с.

Інформаційні ресурси

Електронний підручник з сучасної української мови

<http://www.linguist.univ.kiev.ua/WINS/pidruchn/>

Інститут мовознавства ім. О.Потебні

<http://www.inmo.org.ua/>

Інститут філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

<http://www.philolog.univ.kiev.ua/ru/>